

i Gaar sagde „vi“ om sig selv — han mener formodentlig, at han repræsenterer Oppositionen her i Salen, det rigtige gamle Venstre, det er „vi“ —, var henrykt over det ærede 4de Medlem fra 2den Kreds. Der var visse juridiske Ting, han ikke rigtig kunde forstaa — det var efter min Mening noget af det bedste, det ærede Medlem kom frem med; hans socialøkonomiske Betragtninger holdt jeg ikke saa meget af —, men naar man bortsaar fra disse juridiske Betragtninger, som det ærede Medlem fra 3die Kreds ikke kunde forstaa, var han himmelglad over det Foredrag, som det ærede Medlem holdt. Ja, det er jo en ny Skikkelse, som dette vort højt ærede Medlem, min ærede Kollega i dobbelt Forstand, indtager; nu bliver han Fører for Oppositionen her i Salen i en saadan Sag; de sværge ved ham! Det staaar naturligtvis i Forbindelse med det, jeg sagde før, at det, som er Øjemedet, det eneste Øjemed, med denne Lov, er netop det at skaffe Landmændene billige Laan. Jeg vil sige, at dette Lovforslag maaske — for at bruge et Slagord — kan kaldes et rigtig godt agrarisk Lovforslag; vi skulle sætte en Tvangsrente, vi skulle forsøge paa at regulere Renten, for at Landmændene kunne faa billige Laan! Det kom frem i det Foredrag, som i Gaar blev holdt af det ærede Medlem for 3die Kreds; det kom endvidere frem i det andet Ting i Forslagsstillereis Foredrag; og det kom endogsaa paa en nogenlunde kuriøs Maade frem i adskillige Medlemmers Udtalelser, som jeg i Korthed skal tillade mig at citere. Der var et Medlem nede i det andet Ting, som udtalte sig paa følgende Maade, det findes i Folketingstidende Sp. 3173 —: Naar vi ikke faa en saadan Maksimalrente, saa kunne vore Sparekasser ikke forsyne os med de Laan, som vi behøve. Nej, det er det, vi behøve; vi skulle have Laan til en billig Rente, og naar vi ikke her sætte Tvangsforanstaltninger og Kommissioner o. s. v., saa kunne vi jo ikke faa de Laan, som vi søge, i Sparekasserne. Et andet Medlem sagde: Naar Landmændene skulle have Pengene, faa de dem kun til en forholdsvis høj Rente, naar vi ikke faa en Maksimalrente. Altsaa, det er jo klart, det er den Tanke, der ligger

bagved. Men jeg tillader mig at sige, at naar der tales om at lovgive for Sparekasserne, saa er det *Sparernes* Interesser, som det først og fremmest kommer an paa. Men det, man her forlanger af os, er, at vi skulle lovgive saaledes, at vi gøre Indgreb i den Dispositionsfrihed, i den Raadighed, som Sparekassernes Bestyrelser hidtil have haft, og som man navnlig i 1880 søgte at respektere; det er den ene Hovedtanke, som man hævdede den Gang i 1880. Det andet, man nu vil gøre, er, at man vil gøre et Forsøg paa det, som man skulde tro var opgivet over hele den vide Verden, nemlig at regulere Renten; man vil kommandere over, hvilken Rente der maa gives eller tages. Den 6te April 1855, altsaa nu snart for 50 Aar siden, fik vi her i Landet en Lov, hvorved Aagerbestemmelserne faktisk ere ophævede. Hvorfor skete det? Var det, fordi Regering og Rigsdag yndede Aager og fandt, at det var noget heldigt? Nej, det var, fordi man gennem en mangeaarig Erfaring var kommen til det Resultat, at det ikke kunde nytte noget at modarbejde Aager ved Lovgivningsbestemmelser. Men nu i Begyndelsen af det 20de Aarhundrede vender man tilbage til det Standpunkt, som man stod paa — jeg vil ikke sige i det 19de Aarhundrede, men i det 17de Aarhundrede og tidligere; nu skal det hele reguleres, nu skal Lovgivningsmagten regulere Rente-foden.

Jeg gør dernæst opmærksom paa, at hele denne Bestemmelse, navnlig naar den tilsigter at skaffe Ejendomsbesidderne billige Laan paa Sparernes Bekostning, er i høj Grad udemokratisk; det er jo Smaafolk, som sætte deres Penge i Sparekasserne; om dem siger man, at om de faa mere eller mindre i Rente, kan være ligegyldigt; det ærede Medlem sagde i Gaar, at det er ligegyldigt, om Sparerne faa mere eller mindre i Rente; dem bryder man sig ikke om. Men derimod Landmændene; det er dem, man skal beskytte; de maa ikke komme til at give den Rente, som den øvrige Verden ellers maa give under visse Pengekonjunkturer. Naar Nationalbanken sætter sin Diskonto op til 6 pCt., saa maa hele Købmandsstanden betale denne Rente; naar de københavnske